

Bemærkninger til forslaget

I forbindelse med forlængelsen af mandatet for de danske tropper i Irak stillede Enhedslisten følgende ændringsforslag til beslutningsforslaget (beslutningsforslag nr. B 139, folketingsåret 2005-06):

»I forbindelse med videreførelse af et dansk militært bidrag i Irak vil Danmark afvise at deltage i fælles operationer, hvor der ikke er garanti for, at eventuelle fanger ikke bliver udsat for tortur, forsvinden, død eller andre menneskerettighedskrænkelser. De danske styrker skal derfor føre eller modtage fortegnelser over eventuelle fanger, og hvor de måtte befinde sig indtil løsladelse eller domfældelse.«

Ændringsforslaget blev stillet, fordi Enhedslisten gennem en række besvarelser fra forsvarsministeren havde fået klarlagt, at Danmark ikke har nogen som helst viden om den videre skæbne for personer, som tilfangetages under operationer, som Danmark leder eller deltager i, heller ikke selv om danske soldater har spillet en central rolle i tilfangetagelsen.

Forsvarsministeren har gjort det klart, at Danmark alene har viden om og forpligtelser over for de fanger, som danske soldater selv tilbageholder. I de tilfælde, hvor danske soldater ikke i fysisk forstand pågriber fangerne, men alene udfører andre relaterede opgaver, har Danmark intet juridisk ansvar og orienterer sig derfor ikke om fangernes videre skæbne.

Det betyder, at personer, der tilfangetages i danskledede operationer, i princippet kan havne i Guantánamolejren eller i hemmelige CIA-fængsler uden Danmarks viden eller godkendelse. De kan ligeledes havne i irakiske eller afghanske fængsler, hvor tortur og tidsubestemte anholdelser ifølge menneskerettighedsorganisationer som Amnesty International og Human Rights Watch mere er reglen end undtagelsen. Ligeledes kan fangerne idømmes dødsstraf, som anvendes i både Irak og Afghanistan.

Forslagsstillerne mener nu – som under debatten om beslutningsforslag nr. B 139 – at når Danmark deltager i eller leder en fælles operation, der medfører tilfangetagelse af personer, har Danmark en særlig moralsk forpligtelse til at sikre, at de tilfangetagne behandles i overensstemmelse med menneskerettighe-

derne, uanset hvem der fysisk har foretaget anholdelsen, og uanset hvem der efterfølgende internerer de tilfangetagne.

Derfor bør det efter forslagsstillerne mening slås fast, at Danmark kun deltager i fælles operationer med andre styrker, hvis Danmark kan få garanti for, at eventuelle fanger behandles i overensstemmelse med menneskerettighederne, og hvis der bliver indgået aftaler om, at Danmark skal orienteres om fangernes videre skæbne frem til deres løsladelse eller domfældelse.

Forsvarsministeren hævdede under andenbehandlingen af beslutningsforslag nr. B 139, at Enhedslistens ændringsforslag ændrede det juridiske ansvar i folkeretten. Derfor ville man ikke stemme for det. Det er forslagsstillerne uenige i. Forslaget drejer sig udelukkende om at føre lister over tilfangetagne personer, ikke om at overtage det juridiske ansvar for disse fanger. Ligeledes drejer forslaget sig om, at de danske styrker skal føre eller modtage fortegnelser over eventuelle fanger (med navn) med oplysning om, hvor de måtte befinde sig indtil løsladelse eller domfældelse.

Enhedslisten har i gentagne § 20-spørgsmål til forsvarsministeren og udenrigsministeren prøvet at få svar på, hvorfor regeringen tilsyneladende mener, at forslaget ændrer det juridiske ansvar. Det er ikke lykkedes for regeringen at give et sådant svar. Der er ganske enkelt slet ikke svaret, selv om der er stillet adskillige spørgsmål i sagen hen over sommeren 2006.

Forslagsstillerne mener, det er vigtigt, at Danmark yder en maksimal indsats i kampen for at beskytte menneskerettighederne. Dette beslutningsforslag vil være et vigtigt skridt i bestræbelserne på at gå foran og vise, hvorledes man med de gældende konventioner kan udvide beskyttelsen af menneskerettighederne.

Forslagsstillerne mener, at den nuværende situation er absurd i og med, at mennesker, der tages til fange i hundrede procent danskplanlagte og hundrede procent danskledede aktioner, efterfølgende kan blive udsat for tortur, uden at den danske regering ønsker at få nogen viden herom. Hermed fraskriver man sig også